

אשתו דוברושה היתה אף היא אשה יראת ה', צנועה וענוה². לכבוד שבת היתה מדליקה נרות רבים ושומרת את השבת בזהירות יתירה. גם במקום שהיה עירוב לא היתה מטלטלת אפילו מפתח. כל היום עבר עליה בקריאת הפרשה ומדרשים. את הסדור, התחינה והתהלים כמעט שלא הניחה מתוך ידה. לר' אריה זאב היתה היא האשה השניה לאחר שקודם לכן היה נשוי לאחותה. גילה בעת חתונתה (בשנת תקצ"ג לערך) היה ארבע עשרה שנה. אשתו הראשונה של ר' אריה זאב, מרים, העמידה לו שלושה ולדות — בת בשם ריזל³ ושני בנים: ר' משה ור' אהרן. בן תשע שנים היה ר' אהרן, עת ילדה אחות אמו, חמש שנים לאחר חתונתה, לאביו את בנה היחיד.

גדולה למעלה מן המשוער היתה שמחתה של אשתו הצעירה של ר' אריה זאב, בראותה כי תפילתה עשתה פירות ונתברכה בילד נחמד, שפניו המזהירים האירו באור יקרות.

האח! אלמלי היה בית המקדש קיים, כי עתה היתה מקדישה את בנה שאליו התפללה, כחנה בשעתה את שמואל בנה, קדש לד'. והרי בנה עוד מיחוס הוא משמואל. בנה כהן הוא, בעוד ששמואל רק לוי היה⁴ אך יהיה אשר יהיה, בנה ילמד תורה. התורה — "טוב סחרה מכל סחורה" ! הרי זוהי הסגולה היחידה שנשארה בידינו לאחר החורבן. על ידי לימוד התורה הלא אפשר

2. בשנת תרפ"ד מצא במקרה הרב ר' מרדכי דב, חתן אחותו של החפץ-חיים, בבית חמותו ספר תהלים עתיק, שהיה שייך לאמה. הוא מסר את ספר התהלים לחפץ-חיים. בראותו את הספר גשקו החפץ-חיים בחבה ותוך בכי העיר לנוכחים: "מה תדעו אתם כמה דמעות שפכה אמי, זכרונה לברכה, בספר תהלים זה. יום יום בטרם בוקר היתה שופכת שיחה ומתפללת לד' כי יגדל ילדה ליהודי ישר וטוב..."

בשוחחה פעם על בנה ספרה, כי לקרא בסדור למדתו היא עצמה. לכשדורשה בתה (מזיווג שני) מטליא, בקטנותה, כי תשכור מישהו שילמדנה, אמרה לה אמה: "אין דבר, עדיין רשאית את ללמוד אצלי. אם לישראל מאיר נאה היה ללמוד ממני, לך על אחת כמה וכמה!"

נשים, מן השכנות, שאלוה פעם: "במה זכית לבן אשר כזה?". ענתה היא בשביעת רצון ענותנית: "הריני יהודיה ככל היהודיות. אך אם ה' חנני בו, מן הסתם ראויה אני לו". דרכה היה להיות מתבודדת לנפשה. לא היתה מדברת באיש ומתרחקת מחבורות ו"מעגלים" ששם "משוחחים"... הפתגם השגור בפיה תמיד היה: "בדד ישבתי — לנשמתי לא חבתי".

דוברושה נפטרה ביום שני של שבועות שנת תרנ"ג, בגיל של שבעים וארבע שנים. 3. היתה נשואה לבנו של הרב הגדול ר' אליקים, מי שהיה המשגיח של ישיבת חלוזין בסוף ימי הגאון ר' חיים זצ"ל ולאחר מכן בימי בנו הגאון ר' יצחק זצ"ל.